

Кулунньу № 3

Тохсунньу, олунньу, 2016 с.

Бүгүңнү нүөмэргэ:

Аман өс күрэххэ, стр. 2

Хор күрэххэ, стр. 2

Аммабар дьоллоох
буол, стр. 3

Маннайгы
бырааһынньык, стр. 3

Теннис күрэххэ, стр. 6

Якутский Оскар для Ди Каприо, стр. 7

Тохсунньу 16 күнүгэр бэһис кылаастар аптаах-алыптаах Танха киэһэтин тэрийэн ыыттылар. Кылаастар танха киэһэтэ диэн инсценировка бэлэмнээтилэр. Инсценировка күрөбэр 6 кылаастар бастакы, 7 кылаастар иккис, 8-9 кылаас үһүс миэстэ буоллулар. 5 кылаас оҕолоро фокус көрдөрөн оҕолору сөхтөрдүлэр.

Төрөөбүт тыл нэдиэлэтэ

Олунньу 16- 20 күннэригэр оскуолаба төрөөбүт тыл нэдиэлэтэ буолан ааста. Бу нэдиэлэ чэрчитинэн улууска араас тэрээһиннэр ыытылыннылар: төрүт култуура олимпиадата, уолаттарга «Аман өс» күрөбэ, хоһоон аабытыгар күрэх уонна саха тылыгар олимпиада. Ол курдук култуура олимпиадатыгар Онуфриева Алина, 6 кылаас биһирэбил суругунан бэлиэтэннэ, Попов Толя, 8 кылаас - 3 миэстэни ылары ситистэ (сал. Шишигина Г.Н.)

Алын сүһүөх оҕолоро саха тылын олимпиадатыгар ситиһиилээхтик кытыннылар. Ол курдук Попова Вика, 3 кылаас - 2 миэстэни, Адамова Айта, 4 кылаас – 1 миэстэни, Яковлева Сардаана, 4 кылаас - 3 миэстэни ылан, төрөөбүт тылларын үчүгэйдик биллэллэрин көрдөрдүлэр (салайааччылар: Яковлева С. А., Адамова Н.Т.)

Хаһыс да сылын уолаттарга араатардар күрэхтэрэ улуус бастын тыл этээччилэрин түмтэ. Биһиги уолаттарбыт икки бөлөххө бэрт ситиһиилээхтик кыттан, бэлэмнээхтэрин, санааларын сайа этэллэрин көрдөрдүлэр: ол курдук алын сүһүөхтөргө барыта 43 уол кыттыбытыттан Никитин Саша, 3 кылаас – 3 миэстэ, Пахомов Саша, Дордосов Демид, Филиппов Рустам – биһирэбил бириис хаһаайыннарынан буоллулар. Кинилэри Яковлева С.А. уоннан Адамова Н.Т. бэлэмнээтилэр. Улахан уолаттарга Борисов Долун, 9 кылаас - 2 миэстэ, Онуфриев Тимур, 10 кылаас биһирэбил бириис ылары ситистилэр.

(сал. Онуфриева А.В.)

Хоһоон аабытын күрөбэр Яковлев Гриша, 5 кылаас - 3 миэстэ, Тимофеев Ньургустаан, 6 кылаас - 3 миэстэ, Попов Толя, 8 кылаас - биһирэбил сурукка тигистилэр (сал. Скрыбина Х.Е., Шишигина Г.Н., Онуфриева А.В.)

«Бастын паара» кимнээбэй?

Сылын аайы бэлиэтиир тапталлаахтар күннэригэр аналлаах биэчэри быйыл ахсыс кылаастар тэрийэн ыыттылар. Бэрт интэриэһинэй ис хоһоонноох бааралар күрэхтэригэр кылаас аайыттан ох курдук оностон кэлбиттэр. Үгүс күрэх кэнниттэн 9 кылаас паарата: Елисеева Айыына уонна Борисов Долун кыайыы өрөгөйүн биллилэр, анал ааты ыллылар.

Саһа бырайыак - оскуолалар хордарын көрүү

Быйыл бастакытын ыытыллар оскуолалар хордарын көрүү тэрилиннэ. Ирдэбил быһыытынан икки ырыаны: биир улууспут гимнин уонна биир патриотической ырыаны толоруу ирдэнэр. Дьүүлүүр сүбэ биһиги хорбутун олунньу 24 күнүгэр кэлэн көрбүтэ, улуус үс улахан оскуолаларын кэнниттэн төрдүс миэстэни ылбыппыт барыбытын үөртэ, инникитин өссө тэрээһиннээхтик, дьулуурдаахтык кыттарга эбээһинэстэтэ.

Сахабыт эстрадатын биир чабылхай сулуһа Милена Борисова, биһиги учууталбыт, номнуо иккис „Ис сүрэхтэн бэлэх“ диэн аудио альбомун сүрэхтээтэ. Манна Мэнэ-Ханалас Бүтэйдээбин уонна биһиги оскуолабыт оҥолоругар анаан айбыт ырыалара киирдилэр. Милена Васильевна оҥолорго сөптөөх ырыалары суруйан көрөөччү болҕомтотун тардыан тардар. Маны таһынан „Аммабар дьоллоох буол“ диэн хоһооннорун хомуурунньугун таһааттарда. Тохсунньу 24 күнүгэр кинигэтин сүрэхтиир дьоро кизэһэтэ буолан ааста. Бу кизэһэни иилээн-сабалаан ыытта Петр Кулаковскай уонна Саха эстрадатын сулустара Ванс, Лара кыттыыны ылбыттара.

Долун Борисов, 9 кылаас үөрэнээччитэ

Аба дойдуну көмүскээччилэр күннэригэр

Аба дойдуну көмүскээччилэр күннэригэр аналлаах военизированной эстафета олунньу 26 күнүгэр буолла. Манна уолаттар үс хамаандаҕа арахсан күүстэрин холоннулар. Кыайыылаабынан Филиппов Толя хамаандата бастаата, иккиһи Судинов Айсен хамаандата ылла, кинилэртэн кыранан хаалан үһүс миэстэни Онуфриев Тимур хамаандата ылла. Маны таһынан Аба дойдуну көмүскүүр Улуу сэрии сабанаабы байыаннай техниканы араас матырыйаалтан онорууга кылаастар икки ардыларыгар күрэх буолла. Күрэхтэ история учуутала Иванова С.А. көбүлээн ыытта. Араас техника быыстапкаҕа турда, түмүккэ 1 миэстэни 6 кылаас (сал. Яковлева И.Н.), 2 миэстэни 10 кылаас (сал. Андреева Л.В.), 3 миэстэни 9 кылаас (сал. Иванова С.А.) ыллылар.

«Сулустаах суол» бырайыакка кытынныбыт.

Олунньу 29 күнүгэр бэрт интэриэһинэй тэрээһин буолла. Ол курдук, биһиги оскуолабыт делегацията Мэнэ-Ханалас Бүтэйдээх орто оскуолатыгар ытыллыбыт «Сулустаах айан» диэн бырайыакка кыттан кэллэ. Бу бырайыак Үлэ геройдарыгар аналлаах. Биһиги оскуолаттан кизэн туттар киһибит Т.С.Лукин туһунан Адамова Лана кэпсээтэ. Оҥолор Бүтэйдээх музейыгар экскурсиялаатылар, үгүһү биллилэр.

Маңнайгы бырааһынньык

Олунньу 29 күнүгэр маңнайгы кылаастарга маңнайгы бырааһынньык буолла. "Азбуканы" үөрэтэн бүтэрэн, ааһар, суруйар буолбут кырачааннар "Азбукаҕа" махтанан, кинилиин быраһаайдастылар. Аны атын элбэх кинигэни ааһан, билии-үөрэх чыпчаалларын дабайарга бэлэмнэр. Тэрээһиннэ ыңырыллан кэлбит төрөппүттэригэр оҥолор учууталларын көмөлөрүнэн тугу билбиттэрин, сатаабыттарын кэпсээтилэр, ыллаан иһитиннэрдилэр, үңкүүлээн да көрдөрдүлэр.

хаһыат ыалдыта гость номера

Санкт-Петербург –

Россия бастың куората

Бүгүн биһиги хаһыанпыт ыалдыта - Никитина Заряна. Кини Сатаһай орто оскуолатын 10 кылааһыгар ситиһилээхтик үөрэнэр. Иллэн кэмигэр спордуна дьарыктанар, ону таһынан ыллыыр.

- Дорообо, эһиги Питергэ хаһыа буолан сырыттыгыт ?

- 10 оҕо буолан баран кэлбиппит. Салайааччыбыт Шишигина Иванна Ивановна - биһиги оскуолабыт завуһа.

- Бииргэ сылдыбыт оҕолорун хантан кэлбиттэр этэй?

- Чакыр, Алтан, Мээндиги, Өннүөс, Эмис, Майскай, АСОШ- 1, АСОШ-2, Сулҕаччы.

- Гостиница аата, обслуживаниета хайдах этэй?

- Гостиницабыт аата «Морской вокзал», сэттис этээскэ баара, обслуживаниета үчүгэй этэ.

- Ханна-ханна сырыттыгыт? Тугу сөбүлээтиң?

- Кунскамераҕа, Эрмитажка, Дом великанов, Икея (маҕаһыын), Зоологическай музейга, Екатеринскай дыбарыаска, океанариумна, планетарийга сылдыбыппыт. Мин санаабар, барыта үчүгэй курдук этэ, ол гынан баран Зоологическай музейы, океанариуму саамай сөбүлээбитим.

- Өссө Питергэ барыаң этэ дуо?

Бардаххына ханна сылдыаң этэй?

- Питергэ иккистээн баран бөбө буоллаҕа дии (күлэр). Бардахпына барытын кэрийиэм этэ, ол гынан баран Питеры барытын көрөргө 5 сыл наада, ону мин 5 сылбын харыстаабакка кэрийиэм, үөрэтиэм этэ.

- Оскуола хаһыатыгар, ааһааччыларга баһа санааң.

- Ааһааччыларга баһарыам этэ үөрэххитигэр кыһаллың, үөрэхтээх дьон буолуң, олох учугэй өрүттэрин батыһа сатааң, элбэҕи билиң, элбэҕи ааһың, уонна Санкт-Петербург куоракка күүлэйдээн, сэңээрэн кэлиң.

Жизнь

Жизнь – это такая штука,
Где каждая мелочь важна.
Это океан ощущений и звуков,
И твоя воля должна быть
сильна.

Никто не научит, как надо
жить,
Никто не поручится за твою
жизнь,
Ты сам за себя, людей поток...
Но почему ты так одинок?

Мир так несправедлив,
А ты просто возьми и
настройся на позитив,
Станет светлее сразу, пусть и
ненадолго,
Терпи всю боль с улыбкой,
какая только возможна.

Тимофеева Юлия

Уу чуумпу сарсыарда
Утуя сытар куоракка
Уоран саба түспүттэр
Уоттаах сэриини сахпыттар.

Уодаһыннаах өстөөбү
Уодьуганныыр туһугар
Убайдарбыт, аҕаларбыт
Уоту утары турбуттар.

Дойдубут чизэһин көмүскээн
Дойдум дьоно барбыттар,
Дьоруойдуу хорсуннук
Дуолан уокка киирбиттэр.

Өйдүүбүн, оболоор, биһиги,
Умнумуобун ол ыар сыллары,
Эйэлээх олохпут туһугар
Тыыннарын биэрбит
буойуттары

Адамова Лана, 7 кылаас

Иэйии

Вдохновение

Сатабайым – мааны
дойдум
Сатабайбар күн сандаара
тыкта,
Дэриэбинэм барахсан
сырдыы түстэ.
Суолам ыраас уутугар
Сардана дьиримни
оонньоото.
Хаһын кырыата ууллан
Үрүн көмүстүү күлүмнээтэ.

Сатабайбар күн
чабылыччы тыкта,
Сырдыгынан-сылааһынан
Мин тапталлаах дойдубун
кууста.
Иитиллибит үтүө-мааны
сирим
Хагдарыйбыт манан
хатыннара
Саһархай лабааларынан
сапсыннылар.
Никитин Миша, 8 кылаас

Сулустар

Тымныы түүн толбоно.
Тулабар кыһын. Хаар. Халлаан.
Күлүмнүү оонньоуллар ол онно
Сулустар ааспыты санатан...

Умнубуппун өйдөтө сатааннар
Уоттара дууһабар ыллыыллар.
Ол урукку кэмнэри кэпсээннэр
Дьиримни долгута тыгаллар.

Санаталлар ол кэрэ кэмнэри,
Харах уута, долгуйуу, санаалар...
Өйдөтөллөр дьоллоох түгэннэри
Ол тыгар күлүмнүүр сулустар.

Оргууй абай издэспэр түстүлэр
Сулустар курдук таммахтар
Ахтылбан изиитэ дууһабар

Мин эдэр сүрэхпин аһытар

Тымныы түүн толбоно
Тулабар кыһын, хаар, халлаан...
Күлүмнүү оонньоуллар ол онно
Сулустар ааспыты санатан

Бырастыы гын миигин,
Мин эйиигин таптаабыппар,
Эйиигин умнубаппар,
Эйиигин саныырбар,
Бырастыы гын миигин.

Эн бастаан кэлбикиң өйдүүбүн,
Эйиигин боростуой уол диirim,
Эн ураты буоларгын
таайбатабым,
Эйиигин билэ сатабатабым,
Билигин өйдөөтүм: эйиигин
кэтэспит эбит сүрээбим...

Өйдүүбүн, эн миэхэ
суруйбуккун,
Өйдүүбүн, эн эппит тылларгын,
Өйдүүбүн, мин диэки көрбүккүн,
Өйдүүбүн, тапталгар
билиммикиң...

Елисеева Аиына, 9 кылаас

Чэгиэн

Түөлбэнэн волейбол күрэбэ

Сыл аайы нэһилиэк олохтоохторо түөлбэнэн араһан волейболга күрэхтэһэллэр. Быйыл хас биирдии түөлбэ иккилии хамаанда туруорбута, урукку өттүгэр наар улахан дьон оонньуур эбит буоллахтарына быйыл хамаандаба иккилии оскуола оҕотун киллэрбиттэр. Онон элбэх оҕо көхтөөхтүк кытынна. Оонньуу кэмигэр оҕолор хамандыырдарын тылын истэн улахан дьонтон туох да уратыта суох оонньообуттара.

Нэһилиэк олохтоохторо бары күрэхтэһиини сөбүлээбиттэр, көрөөччү да элбэх, бары тустаах түөлбэлэригэр ыалдьан оонньооччуларга күүс-көмө буолбуттара.

Үтүө үгэскэ кубулуйбут икки күннээх күрэх түмүгүнэн дьээдьэлэр хамаандаларыттан „Сарыал“ түөлбэ төрдүс, „Кэскил“ үһүс, „Сайдам“ иккис, „Үрдэл“ бастакы миэстэ буолбуттара. Дьахталлар икки ардыларыгар „Сайдам“ төрдүс, „Кэскил“ үһүс, „Сарыал“ иккис, „Үрдэл“ бастакы миэстэ буолбуттара.

Тимофеева Юля, 9 кылаас.

Биһиги нэһилиэкпитигэр кулун тутар 1 күнүгэр кыра уолаттар икки ардыларыгар тустуу буолан ааста. Сатабай, Эмис нэһилиэгин оҕолорун таһынан Тиксииттэн кэлэ сылдьар оҕолор күөн көрүстүлэр. Биһиги оскуолабытыттан 5-с кылаас уолаттара Скрябин Артем уонна Яковлев Афанасий кытыннылар. Түмүккэ Тиксии хамаандата бастакы миэстэ, Сатабай хамаандата иккис, Эмис үһүс буоллулар. Биһиги уолаттарбыт дьарыктаахтара буоллар бастакы да миэстэбэ тиксиэхтэрин сөп эбит, тустууга тренербит Роберт Романович кэлэрэ буоллар элбэх ситиһиилэниэ эбиттэр.

Апросимова Неля, 9 кылаас.

Түөлбэнэн теннис күрэбэ.

Олунньуга түөлбэнэ теннис күрэбэ буолан ааспыта. Күрэхтэһиингэ эр дьону уонна дьахталлары сааһынан арааран күрэхтэһиннэрбиттэрэ. Оскуола оҕолоро түөлбэбит чизһин көмүскээн көхтөөхтүк кыттыбыппыт. Биһиги нэһилиэкпитигэр түөрт түөлбэ баар: Сайдам, Сарыал, Кэскил, Үрдэл. Оскуола оҕолоруттан түөртүү кыыс, уол кыттыбыттара. Олортон Скрябин Дима – 4 миэстэ, Артемьев Степа – 3 миэстэ, Никитин Миша – 2 миэстэ, Филиппов Толя – 1 миэстэ буолары ситиспиттэрэ. Кыргызтарга Никитина Заряна – 4 миэстэ,

Елисеева Айыына – 3 миэстэ, Артемьева Василина – 2 миэстэ, Лукина Лиза – 1 миэстэ буолбуттара.

Бу курдук тынааһыннаах, олус үчүгэй күрэхтэһии буолан ааспыта. Биһиги, оскуола оҕолоро да түөлбэбит туһугар кыһаллабыт, үчүгэй түмүктээх буоларыгар кыһаллабыт.

Комплекснай күрэхтэһии биир көрүүр.

Олунньу 19 күнүгэр мас тардыһытыгар комплекснай күрэхтэһии буолан ааспыта. Онно биһигиттэн 6 оҕо баран оскуолабыт чизһин көмүскээн кэллилэр: Онус кылаас уолаттара – Слепцов Никита, Стручков

Ариан, Судинов Айсен, Елисеев Моисей, Онуфриев Тимур уонна алтыс кылаас үөрэнээччитэ Тимофеев Ньургустан. Кинилэр ситиһиилээхтик кыттан уопсай түмүккэ 3-с бочуоттаах миэстэбэ тигистилэр. Өссө да инникитин ситиһиилэри баһарабыт!

Елисеева Айыына, 9

ТУОХ? ХАННА? ХАННА?

кылаас.

ЧТО? ГДЕ? КОГДА?

Кафе «Красти Краб»

в с. Амга

Совсем недавно в с. Амга кафе «Красти Краб», рассчитанное на 100 мест, распахнуло свои двери своим посетителям. Молодой предприниматель Алексей Шишигин, воодушевленный мультфильмом «Губка Боб – квадратные штаны», сделал весь интерьер заведения своими руками. Гостям, кроме крабсбургеров, была предложена привычная еда, но эти блюда остались, по словам Алексея, не тронутыми. Первые посетители в такой необычной обстановке, конечно же, предпочли крабсбургеры. Сейчас работники кафе разрабатывают особое меню, достраивают само здание.

для позолоты. Человек на статуэтке – монголоид, смотрящий в небо и держащий ритуальный якутский сосуд чороон. Народный «Оскар» назвали «Говорящий со звездами». Якутскую статуэтку повезли в деревянном коробе в виде летнего жилища якутов – урасы, окруженного традиционной коновязью. Сверху – конский хвост. Через представителей кинокомпании «Каро» наши активисты связались с агентом Ди Каприо и переговоры передачи статуэтки прошли успешно.

видеохостинг существует гораздо дольше, но на свет он появился всего лишь 10 лет назад. 23 апреля 2005 года на сайт было загружено первое видео. Спустя полтора года сервис был куплен компанией Google за 1,65 млрд долларов.

Сын принца Уильяма и Кейт Миддлтон пошёл в садик

Сын принца Уильяма и Кейт Миддлтон пошёл в свой первый садик. Маленький принц Джордж, которому сейчас 2,5 года, будет

Психологическая Азбука

Нужны ли детям уроки психологии?

Общаясь со школьниками, мы очень переживали, думая о том, нужны ли детям уроки психологии и что происходит с детьми на этих уроках. Мы попросили их ответить на несколько вопросов.

Вопрос первый: Что изучает наука психология?

- как бы изучает человека
- психику людей как организмов
- человека и его нервную систему
- развитие мозгов
- жизнь людей в помещении и на улице
- ум и разум
- мысли и ум
- чувства, мысли и внимательность
- радость, смех и большое настроение
- доброту людей
- характер и привычки человека
- себя и свой характер – добрый или злой

Вопрос второй: Зачем нужны уроки психологии?

- чтобы отдохнуть от уроков
- развивать реакции и внимательность
- развивать ум
- развивать способности
- развивать речь и быть приличным
- уметь вести себя нормально
- уметь выходить из не выходных положений
- узнать себя
- узнать человека и друга

Действительно, мы очень хотели бы быть более внимательными, умными, сообразительными и научились хорошо вести себя. Но, самое главное, нам очень хотелось, чтобы дети научились понимать себя и других людей. А для этого надо знать, чем каждый ребенок отличается от других детей и чем он на них похож, т.е. увидеть, как люди отличаются друг от друга и что у них – общее. Согласитесь, очень трудно осознать – какой ты и каков твой друг. Разобраться в этом могут помочь только уроки психологии.

Практикум для детей

Несколько советов как заводить друзей

Если ты чувствуешь себя одиноким, если у тебя нет друзей – попристальней взгляни на себя

Научись говорить не только о своих интересах, но и об их интересах тоже. И научись быть хорошим слушателем.

Вместо того чтобы ждать, почему бы не взять инициативу на себя, почему бы не стать дружелюбным, таким, как ты хочешь, чтобы были с тобой, но искренне, без фальши?

Нравиться другим очень важно, но гораздо важнее нравиться самому себе.

Но даже у одиночек есть друзья – такие же одиночки. Личности, которые любят общаться с другими личностями, чтобы поговорить о том, какие они личности и что такое сугубо индивидуальное и ни на что не похожее они собираются сотворить сегодня.

Чтобы иметь друзей, надо быть другом!

Опрос провели и подготовили материал к номеру:

Захарова Марианна, Лукина Мичийэ, Елисеева Ира.

**Итэҕэл.
Сиэр-туом. Үгэс**

Итэҕэл. Сиэр-туом. Үгэс.

Тохсунньу – Таңха ыйа

Суолтата: Таңха диэн Айыы таңыта бүтүннүүтэ.

Тохсунньу ыйы былыргылар биттээх ый диэн ааттыыллар. Билигин үгэс курдук бастакы күнү сана дьыл саҕаланыытын быһыытынан көрсөбүт. Сана дьыл сиэрэ манньк: 1) элбэх астаах-үөллээх көрсөллөр, сылы быһаолоруу тускутадиэн. 2) сана уоту уматаллар, сана сыл уота диэн. 3) үөрө-көтө сылдыаллар, үөрүү бит буоллун диэн. 4) кыра оҕолортон уратылар сарсыардаанна диэри угуйбаттар, куппут эргэ дьылы кытта барсыбатын диэн. Ый 7 күнүттэн 19 күнүгэр диэри сүллүүкүттэр ууттан тахсаллар. Кинилэр киһи дьылбатын этэр идэлээхтэр. Сүллүүкүттэр тылларын истээри дьон араастаан биттэнэллэр. Итини барытын таңха кэмэ диэн ааттыыллар. Ый тоһус эргэтигэр үөр күнэ диэн буолар. Бу күн дьон онно-манна мээнэ сылдыбаттар, бэйэлэрин харыстаналлар. Былыр ол иһин тохсунньу ыйга урууну онорбот этилэр.

Тохсунньу ыйга төрөөбүт дьон түгэх өйдөрүнэн салаллан олороллор, төрүккэ тирэнэн толкуйдуулар уонна тулуурдаахтар. Кинилэри Таңха Хаан таңаралаах дьон диибит.

Күн-дьыл билгэтэ

Тохсунньу ый барыта аан-даан диэн кэмнэ сөп түбэхтэр. Ый бүтэһик күнүгэр эрэ тымныы тостор. Тохсунньуга тибиилэннэҕинэ, от ыйыгар улахан сөрүүн буолар. Кыраһа элбэхтик түһэр буоллабына, өң сылы күүтэллэр. Тохсунньуну от ыйа батыһар.

Үстэ тоңсуйуу туома

Тохсунньу 7 күнүгэр оноһуллар. Туом суолтата кэлэр сыл ыарахаттарын кыайар санааланыы.

Ыал дьоро остуол тула мустар. Ыал бас киһитэ атыттары барытын остуол анныгар олороллоругар соруйар. Дьон остуол анныгар олорбуттарын кэннэ уоту умуруорар. Ити кэнниттэн тохтуу-тохтуу остуолу үстэ тоңсуйар. Онтон чүмэчини уматар. Дьон остуол анныттан тахсаллар уонна чүмэчини күнү батыһа кэритэ сылдьан үөһэ ууналлар.

Тохсунньуга төрөөбүт дьон харысхал тыллара

Оңорорум бигэ буоллун,
Тылым төрүттээх буоллун! Дом!

Таңха оонньоуллара

Былыр дьон инники олохторун билээри таңхалыыллар эбит. Өксөкүлээх Өлөксөй «Научные труды» кинигэтигэр таңха оонньоууларын суруйан хаалларбыт. Онтон көрөн, аныгы дьон эмиэ тохсунньу 7 күнүттэн 19 күнүгэр диэри таңхалыыллар. Сүллүүкүн иһиллээһин, остуол сүүрдүү, суоруна тардыы курдук оонньоуу билигин оонньооммот. Биһиги, оҕолор, эмиэ бэйэбитигэр сөптөөх диэбиппитин оонньооччубут. Холобур, кумааһыны кумалаан баран, бүлүүһэҕэ уран уматабыт. Ол күлүгүн истиэнэҕэ көрөн, инники олохпутун билгэлэнэбит.

Олунньу – Одун Хаан ыйа

Ый 12 күнүттэн дыбыр тахсар буолар, 24 күнтэн кыһын ахсыр. Былыргылар этэллэринэн, тымныы оһуһун кута-сүрө тостор.

Олунньуну былыргыттан дьяннаах ый диэн ааттыыллар. Кыһыңы хараңа кэм баттаан дьон эттэрэ-хааннара мөлтүүр. Эт-сиин мөлтөөбүтүн өй-санаа күүһүнэн толороллор, ол иһин бу ыйга олоңхону истии суолталанар. Уопсайынан, тыл иччилэнэр.

Олунньуга төрөөбүт дьон этитиилээх тыллаахтар, түгэх өйдөөхтөр уонна ыарыыга бэриммэттэр. Кинилэри Одун Хаан таңаралаах дьон диибит.

Күн-дьыл билгэтэ

Олунньу ортотун эргин дыбыр тахсар былыта кэлэр. Бу кэми бастакы бэлиэтээһин дииллэр, тоһо диэтэххэ кэлэр ый бу күннэригэр сылаас буолар. 2 тыаллаах: көмнөһү түһэрэр уонна күнү көтөһөр тыал. Бу ыйга сааскы тиби сабаланаар. Кэлэр ыйдыын барыта холбоон 9 тиби буоллаһына, өң сыл күүтүллэр. Олунньуну атырдыах ыйа батыһар.

Күрүө тутуутун туома

Туом икки аңаардаах:

- 1) Арчынан ыраастаныы оноһуллар. Эргэ дьыл салбанан бара турар кинин дьалбыйыллыахтаах;
- 2) «дьээ-буо» ырыанан алгыһынан күрүө тутуллар.

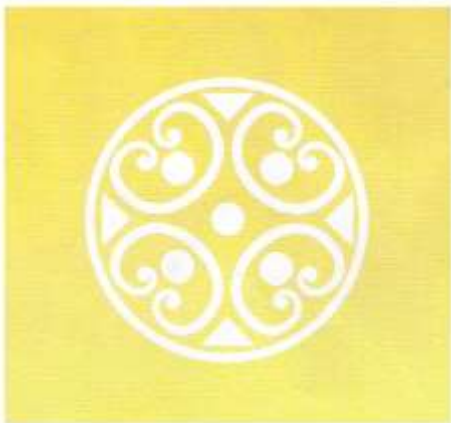
Олунньуга төрөөбүт дьон харысхал тыллара

Тылым утума уларыбатын,
Санаам ситимэ быстыбатын! Дом!

Олунньу бэлиэ күнэ

Олунньу 13 күнэ сахалыы сурук-бичик, төрөөбүт тыл күнэ

Ийэ тылы билии, оһону ийэ тылга үөрэтии, төрүт итэһэлгэ уһуйуу – саха омук салбанар бэлиэтэ. («Саха омук ытык билиититтэн»)

Саха ырыата

А.И.Софронов-Алампа тыллара, А.Скрябин матыыба

Тыгын кырдыаһас саһыттан
Тымыр-сыдыаан тылламмыт
Тырыттыбат дьылһалаах,
Тыйыс саха аатыран
Тыллан-үөскээн иһиэһиң!
Үгүс-элбэх үйэлэргэ
Үөрдүһэн-тардыһан үөскээбит
Үрүн Дьөһөгөй өллөйдөөх,
Өрөгөй-талаан үктэллээх
Өбүгэ саха буолабыт!
Саргы-дьаалы улааттын!
Сахалыы саңа сатараатын!
Саха омук сайыннын!
Уруй, уруй, уйгу,
Айхал, айхал, талба!

(А.И.Софронов «Ырыа быстыта хоһоон»)

Балаһаны бэлэмнээтилэр: Артемьева Надя, Попов Толя, 8 кылаас үөрэнээччилэрэ.

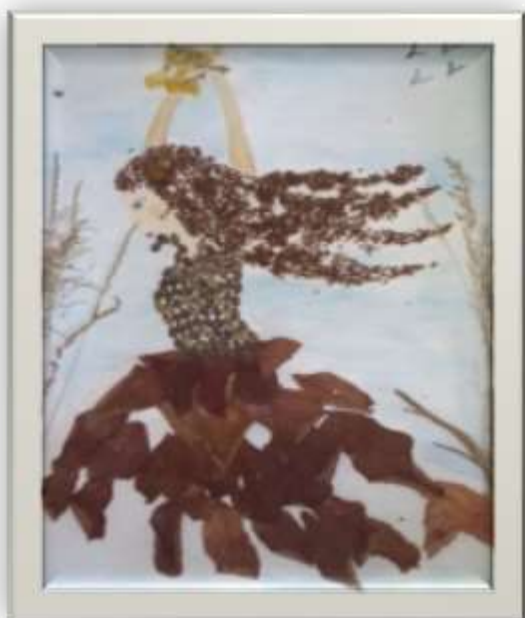
10 кылаастар оноһуктара

9 кылаастар оноһуктара

7 кылаастар оноһуктара

*Айымньы
түһүлгэтэ*

8 кылаастар оноһуктара

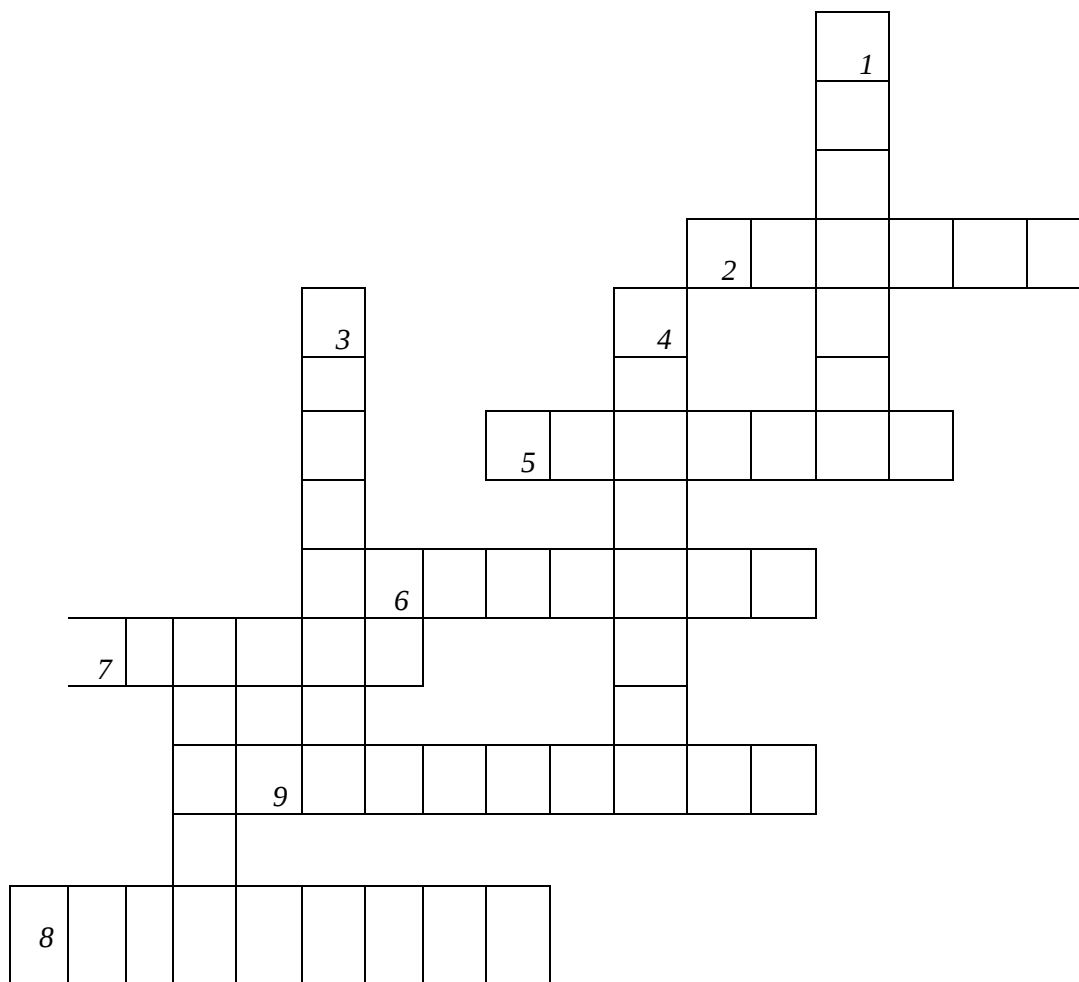

6 кылаастар оноһуктара

8 кылаастар оноһуктара

Фруктово - ягодный кроссворд

Вопросы: 1. Фрукт на столе у девочки художника Серова. 2. Фрукт для чистки кулаков. 3. Сивая ягода, похожая на малину. 4. Сладкий, сочный и пушистый плод. 5. Фрукт, благодаря которому был открыт закон всемирного тяготения. 6. «Ягода ... нас к себе манила». 7. Алые ягоды Крыма. 8. Дерево с черными ягодами. 9. Какой фрукт помог проявить славу оранжевому цвету.

Хаһыаты бэлэмнээн таһаардылар “Кулуһун” юнкорпост оҕолоро.

Хаһыат ыйга биирдэ икки тылынан тахсар.

Тираһа 30

Балаһаларга эппиэтинэстээхтэр: “Сонуннар” - Адамова Дайаана, Никитина Аня (Адамова Н.Н., Никитина Нь.Б-Ц.)

“Биһиги ыалдьыппыт” – Неустроева Надя (Никитина О.Н.)

“Иэйии” - Адамова Лана, Климовская Лучиана (Яковлева И.Н.)

“Чэгийэн” – Елисеева Айыына, Тимофеева Юля, Апросимова Неля (Онуфриева А.В.)

“Туох? Ханна? Хаһан?” – Скрыбин Савелий (Шишигина В.П.)

„Психологическая азбука“ – Захарова Марианна, Лукина Мичийэ, Елисеева Ира (Борисова Н.И.)

„Итэбэл. Сир-туом. Үгэс.“ – Артемьева Надя, Попов Толя (Шишигина Г.Н.)

“Сынъалаңна” - Адамова Диана (Иванова С.А.)

Биһиги аадырыспыт: Сатаһай, Школьной уулусса №2. Электроннай аадырыс: satagayschool@mail.ru